СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. — Ч. 82. — Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 8 квітня 1932. — VOL. XL. — No. 82. — Jersey City, N. J., Friday, April 8, 1932. — THREE CENTS.

КРИТИКУЮТЬ ПРИСТУПЛЕННЯ АМЕРИКИ ДО СВІТОВОЇ ВІЙНИ

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер приглядався параді з 30,000 умундурованих осіб, якою минулої середи відсвятковано день виповідження Америкою війни Німеччині й приступлення її до аліянтів у світовій війні.

В сенаті поставлено внесення на зарядження одногодинної перерви, щоби дати сенаторам нагоду приглянутися параді.

Сенатор Норис, котрий у своїм часі голосував проти виповідження війни Німеччині, заявився проти перерви. Він казав, що радо святкував би день перемиря, або день пошанування поляглих, день армії чи маринарки, але не погоджується зі святкуванням дня виповідження такої війни, яка довела цілий світ до руїни. Коли треба тепер дивитися на яку параду, говорив Норис, то хіба на міліони голодних і безробітних, але такої паради не можнаб оглянути за годину, а навіть за день, чи тиждень.

Секретар Гурлі підчеркнув на бенкеті, що світ не додержав тих обітниць, які проголошено підчас війни і за які гинули міліони. По війні забуто цілковито за ідеали, за які боровся американський жовнір. А всі ті, що вірили в міжнародній мир і в міжнародню справедливість, дуже розчарувалися.

СТУДЕНТСЬКИЙ СТРАЙК У КОЛЮМБІЙСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ.

НЮ ЙОРК. — 1,500 студентів Колюмбійського університету страйкують зприводу усунення деканом Рід Гериса зі становища редактора студентського часопису „Ди Спектатор". Кажуть, що Гериса усунено за те, що критикував непорядки в господарці студентською харчівнею. Студенти поділилися на дві партії, з яких одні є за Гериса, а інші попирають рішення декана. Між обидвома партіями приходить не тільки до виміни гострих слів, але й до бійок на кулаки, обкидування яйцями і т. п.

ПРОПАДАЮТЬ ДЕМОКРАТИЧНІ ІДЕАЛИ, КАЖЕ БАРДО.

НЮ ЙОРК. — Клінтон Л. Бардо, президент „Ню Джерзи Текспеер Асосіейшен", каже, що податки виносили в Злучених Державах у 1900 р. $9.25 на голову, а тепер виносять приблизно $110. Він каже, що фармери працюють кождий пятий день для влади та що кожда особа, яка має заняття з приходом, віддає державі річно $250. Горожани, каже Бардо, підпирають владу, а вона наставляє повно ріжних комісій, рад, дирекцій і бюр та помагає горожанам у цей спосіб, що подає їм урядово до відома, наскільки шпинат є поживний, як вбирати малі діти, як квасити огірки і т. п.

Вже найвищий час, каже Бардо, щоби горожани-податковці більше інтересувалися роботою влади та тим, на що вживаються гроші, зібрані з податків.

ДИТИНА ЛИНДБЕРҐІВ ЗДОРОВА.

ГОПВЕЛ (Ню Джерзи). — Джан Куртіс, котрий мав навязати контакт з тими, що викради сина Линдберґа, запевнив Линдберґів, що їх дитина жива і здорова.

ХОЧ ПОБИТИЙ, НЕ ХОЧЕ РЕЗИҐНУВАТИ.

СЕЙНТ ДЖОНС (Нюфондленд). — Сер Річард Сквайрес, премієр Нової Фунляндії, побитий підчас демонстрації тими, що домаґалися його уступлення, таки не уступає.

Сквайреса обжаловують за вжиття публичних фондів на політичні цілі в часі, коли в провінції є безробіття і маси голодуючих.

ПРОТИ ФАРМЕРСЬКОЇ РАДИ.

ВАШИНҐТОН. — Посол Вудрум з Вірджінії домагався знесення Фармерської Ради і припинення виплати високих платень членам Ради. Фармер в Америці, говорив Вудрум, являється сьогодня найнещасливішою істотою у світі, але під тим фармером не треба розуміти тих панів, що то мешкають у готелю „Мейфлавер", їздять дорогими автомобілями, побирають високі платні й забирають у Вашинґтоні слово в справі допомоги фармерам.

МІЛІЯРДОВІ ВИДАТКИ ПОНАД ПРИХОДИ.

ВАШИНҐТОН. — За останніх 15 літ влада видала $23,517,000,000 більше, ніж мала приходів з податків та інших середників.

НЕПОРЯДКИ В МАЙНЕРСЬКИХ СТОРОНАХ.

ТЕРІ ГОТ (Індіяна). — Страйкуючі майнери не допускають до відкриття майн. Симпатики юнії нападають на тих, що вертаються до роботи. Зприводу цього прийшло до непорозумінь між самими майнерами, наслідком чого було 15 побитих майнерів.

КОЛОМБОС (Огайо). — Нема спокою в східніх районах стейту Огайо, де майнерський страйк тревае далі.

ГВІЛІНҐ (Вест Вірджінія). — Поліція не допустила до Вест Вірджінії яких 2,000 страйкарів-майнерів з Огайо.

ДО СОЮЗОВЦІВ В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ПРОСИТЬСЯ ВСІХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ПРИБУТИ НА

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

які відбудуться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1932 РОКУ

в годині 3-тій пополудни

В ДОМІ У. Н. СОЮЗА, 83 ГРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Реферувати будуть:

Іван Каштанюк, гол. рек. секр., **про У. Н. Союз у минулому, теперішньому і майбутньому.**

Д-р Лука Мишуга на тему: **Батьки і діти, або як притягнути молодь до У. Н. Союза й народньої праці.**

По рефератах буде дискусія.

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ ХЛОПЦЯ, ЩО ХОТІВ УБИТИ ВЧИТЕЛЬКУ.

Петра Довленка, 18-літнього фармерського хлопця, арештувала поліція в Блейн Лейк, Саск., обвинувачуючи його, що він хотів убити вчительку, Ольгу Василишин, або Васлей, як вона скорочено називається. Поліція відкрила переконуючі докази проти хлопця.

Панну Василишин пострілив хтось рано 24 лютого, коли вона спала у своїм мешканню коло школи. Напасник всунув крізь вікно кріс і вистрілив до її ліжка. Вчителька збудилася від гуку вистрілу та сильного болю в нозі, але мала настільки притомности, що зараз скотилася з ліжка та посунулася до кухні. Вона бачила дуло кріса у вікні і почула другий вистріл, звернений у те місце, де мала бути на ліжку її голова. Відтак напасник відійшов від хати. Вчителька сама завинула собі ногу, щоби спинити уплив крови. В ночи чула, як хтось переїздив попри її хату, і кричала за помічю, та переїжджаючий мабуть не чув нічого. Аж рано знайшли її в хаті діти, коли посходилися до школи і здивувалися, що вчительки не видно. Вчительку забрано літаком до Саскатуну до шпиталю, а поліція зачала пошукування за напасником. Пошукування допровадили до арештування хлопця. З якої причини міг він хотіти вбити вчительку, годі відгадати.

ПОШЕСТЬ ГРАБУНКОВИХ ПОДВИҐІВ.

У Вінніпеґу пішла якась пошесть ґрабункових нападів на українські інституції. В ночи з середи на четвер (25 лютого) виломив хтось двері до буковинської православної церкви на ул. Дізраелі, вкрав малу чашу, деякі річи, приготовані на базар, порозбивав шафи і наробив іншої шкоди. Наступної ночі ограблено книгарню М. Пасічняка на яких 300 до 400 долярів. Злодій вломився до книгарні задними дверми і позабирав фонтанові пера, церстені, годинники та інші дрібні річи; — книжки не взяв ні одної. В ночи з пятниці на суботу вломився злодій до Рідної Школи ім. М. Шашкевича й обікрав буфет.

ОСЕЛЯ З КАМЯНОЇ ДОБИ В ПІВНІЧНІЙ САГАРІ.

Наукова виправа під проводом графа Пророка й Р. Розеліого відкрила в північній Сагарі оселю з камяної доби. При повороті знайшла ця наукова експедиція візантійську церкву. Є це доказ, що впливи східньо-римської держави сягали аж на Сагару. З цього можна припускати, що водяні відносини на Сагарі були в тих часах більше пригожі як нині.

СЛУЖБА БОЖА ЧЕРЕЗ РАДІО НЕ ВАЖНА.

Служба Божа через радіо не є важна. Так задекретувала 26 лютого римська конґреґація святих обрядів. Конґреґація рішила, що Службі Божій через радіо бракує головної умовини: фізичної присутности на богослуженню.

ПОМИЛУВАННЯ УСЦІЦЬКОГО.

Атанасій Усціцький, який був засуджений у Форт Френсес, Онт., на кару смерти за позбавлення життя Анни Стойко і її дочок Ольги та Олени в березні минулого року, не згине на шибениці. По розслідженню лікарями умового стану засудженого департамент справедливости вважав за відповідне змінити йому кару смерти на досмертну тюрму.

ДВАНАЦЯТЬЛІТНІЙ ГЕРОЙ.

В одному селі на Виленщині вибухла пожежа в домі одного господаря. В хаті було тільки 4 малих дітей. Пожежу спостеріг 12-літній син сусіда й з нараженням життя виніс з горіючого дому діти, а на кінці ще й сучку з песятами. Молодий герой відмовився приняти нагороду, якою хотіли його обдарувати.

200-ЛІТТЯ ПАРАСОЛІ.

Минає саме 200 літ від народин парасолі. Винайшов парасолю Анґлієць Джеймс Герпей. Спершу не міг нікого переконати (за ним біґали вуличники наче за божевільним) та згодом парасоля почала добувати собі признання, а сьогодня ні один професор не обійдеться без неї та... кальошів!

ВІДПОВІДЬ БЕНЕТА НА ПОГРОЗИ КОМУНІСТІВ.

Коли робітничий посол Вудсворт з Вінніпеґу встав в понеділок 22 лютого в палаті послів в Оттаві, щоби внести поправку на зміну 98 точки кримінального закона, премієр Бенет крикнув „ні" і тимсамим внесок Вудсворта впав, навіть непрочитаний. Крок премієра Бенета був небувалий в історії парляментаризму чи то Канади, чи Великої Британії, отже викликав величезне здивування. Премієр Бенет не дав ніяких пояснень свого поступку, але за кілька днів переслизнулося приватними дорогами таке пояснення: Премієр Бенет дав у сей спосіб відповідь комуністам, які стараються його застрашити. Показується, що премієр дістав уже велике число листів з погрозами, що комуністи його вбють, як він не випустить вісьмох комуністичних провідників, засуджених у Торонто. Кажуть, що багато з тих листів були надані з Вінніпеґу.

ДВІ УКРАЇНСЬКІ ПРОҐРАМИ НА РАДІО.

Заходом Українського торговельного підприємства „Сурма" в Ню Йорку відбудуться в неділю, дня 10 квітня, дві українські проґрами на радіо.

Перша 8.30 рано зі стації WLBX 1500 kc.

Друга в годині 9 рано зі стації WOV 1130 kc.

ВІЙСЬКО ПРОТИ МАЙНЕРІВ.

Ґовернор стейту Індіяна видав до майнерів відозву, в якій відгрожується вилкою проти них війська, якщо вони будуть нарушувати спокій.

ВОВКИ ЗЇЛИ ДВОХ СЕЛЯН.

З Букарешту повідомляють, що біля міста Орадеа Маре два зголоднілі вовки напали на двох селян, що йшли на ярмарок. На жаль, селяни не мали при собі зброї й по короткій боротьбі вовки їх заїли.

ҐІМНАЗІЙНИЙ УЧЕНЬ ВАТАЖКОМ БАНДИ.

В окружному суді в Бялистоку почався процес проти тайної банди, яка під назвою „клюб таємної руки" розвивав широку діяльність. Банда намітила багато нападів на поліціянтів і купців та вбила одного чеського горожанина. Проводив бандою 22-літний молодець, учень 8. ґімназійної кляси, Мечислав Тарґонський, а належали сюди навіть 19-літні учні.

САМОГУБСТВО 16-ЛІТНЬОГО УЧНЯ.

У Віденському Готелі у Львові розігралася кровава траґедія. Вечером прийшов там молодий хлопець і винаймив для себе покій. Подав, що називається В. Ґридлевський і є учеником 6 ґімназійної кляси. На другий день, у год. 7 рано, ввійшов до покою, де ночував Ґридлевський, портієр. Ґридлевський просив портієра, щоби покищо залишив його в спокою, а збудив його щойно в 9 год. Та коли портієр застукав у 9 годині до дверей — не дістав ніякої відповіди. Занепокоєний цим, отворив двері і остовпів з переляку. На гаку від зеркала висів уже зимний труп Ґридлевського. Ґридлевський позіставив листа до родичів і брата, одначе в ньому не подав причини самогубства. Зазначив, що цю тайну бере з собою до гробу.

ДУШОГУБСТВО.

Два роки тому невідомо де поділася теща Олександра Куша, селянина з Глинська, пов. Рівне, а нічю 11 на 12 лютого ц. р. раптом „вмерла" йому 24-літня жінка, Параска, у вагітньому стані. Про смерть жінки Куш повідомив свояків щойно на другий день, як уже нарядив її і положив на лавці. На запит, чому дав так пізно знати відровів, що не хотів людей непокоїти. На голові Параски знайдено рану і дано знати на поліцію. Виявилося, що Куш убив свою жінку та хотів хитро закрити свій злочин. Вбита лишила двоє малих дітей.

ДО ОСЕРЕДКА ЗЕМЛІ.

Шукаючи в землі прим. нафти, вертиться діру сверлом, доки він далі не піде. Тоді далі вертиться сверлом з меншим проміром, і т. д. Обчислено, що треба би зачати вертіти сверлом, що має промір 1 кільометера, щоб дістатись до осередка землі.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЗАВОДИ СПИНЯЮТЬ СВОЮ ПРАЦЮ

МОСКВА (СССР). — Після того, як спинено працю на величезному нижненовгородському автомобілевому заводі, виявилося, що доведеться скоро припинити працю й на інших величезних заводах, які щойно закінчено та пущено в рух згідно з плянами пятилітки. На черзі до спинення праці й замкнення заводів стоїть величезний підмосковський автомобілевий завод, потім царицинський тракторний завод, а також харківський тракторний завод. Всі ці заводи були збудовані як зразкові на цілу Росію по їх розмірах та устаткуванню. На їх збудування витрачено неймовірно великі суми грошей та енерґії, а тепер вони не можуть працювати.

Ґазета „За індустріялізацію" отверто пише, що на цих нових заводах машини та інший інвентар уже попсувались, а крім того з недостачі запасових частин машин не можливо їх своєчасно й скоро направляти. Також несвоєчасний підвіз чавуна та інших матеріялів, потрібних для заводських виробів, гальмує працю заводів і перешкоджає виконанню індустріяльних плянів пятилітки. Зі спиненням праці на заводах лишаються без роботи сотки тисяч робітників.

НІМЕЧЧИНА И ІТАЛІЯ ПРОТИ ПЛЯНІВ ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Конференція чотирох держав, Анґлії, Франції, Італії та Німеччини, в справі утворення придунайського економічного союза знайшлася в критичному стані. Проти плянів, висунених Францією й підтриманих Анґлією, виступили рішучо представники Німеччини, піддержані італійськими делеґатами.

Рішуча постава обох сторін виключає можливість порозуміння й тепер треба сподіватися, що ця справа лишиться невирішеною до загальної льозанської конференції.

В КИТАЮ ПОЧИНАЄТЬСЯ ГОРОЖАНСЬКА ВІЙНА.

ПЕЙПІНҐ (Китай). — Ґубернатор провінції Шантунґ, ґенерал Ген Фу-Чу, заявив, що він відмовляється платити податки зі своєї провінції до центрального уряду. Всі державні податки він буде вживати на оплату своєї армії та інших потреб провінції. Разом з тим він заявив, що рішучо виступає проти диктатури одної партії „Куомінтаґ" в китайському уряді й буде домагатись утворення національного уряду з представників ріжних ґруп населення.

До нього приєднався бувший воєнний міністер уряду Кай Шека, ґенерал Фенґ-Гсіянґ, та ще деякі ґенерали. Цей виступ уважають фактичним початком нової горожанської війни в Китаю.

ЯПОНЦІ ЗВІЛЬНЯЮТЬ МАНДЖУРІЮ ВІД ПОВСТАНЦІВ.

ТОКІО (Японія). — Японська армія, що перейшла на манджурську територію з Кореї, з успіхом посувається вперед в ґлибину Манджурії, звільняючи її від повстанських відділів, які борються проти сепаратного манджурського уряду. Часами доходить до завзятих крівавих сутичок між японськими військами та більшими повстанськими відділами. Китайці терплять поразку й мають великі втрати в убитих і ранених.

Виконуючи свої операції, японська армія більшими силами наближається до радянсько-манджурського кордону.

АНҐЛІЯ СТРИМУЄТЬСЯ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Міністер справ заграничних уряду незалежної Манджурії звернувся до анґлійського міністерства справ заграничних з предложенням увійти в дипльоматичні зносини. Анґлійське міністерство лишило це предложення без відповіди, не бажаючи входити в ніякий контакт з урядом Генрі Пу-Ї.

НЕ МОЖУТЬ ПОМИРИТИСЯ БІЛЯ ШАНҐГАЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Японсько-китайські мирові переговори в Шанґгаю не дають ніяких позитивних вислідів. Здається обидві сторони вже схиляються до того, що всю справу замирення й китайсько-японського порозуміння в шанґгайській справі треба передати на рішення Ліґи Націй.

Тимчасом обидві армії скріплюють свої позиції довкола Шанґгаю, готуючись до довшого перебування на них.

ПОВІНЬ У РУМУНІЇ КАТАСТРОФАЛЬНО ЗРОСТАЄ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Новий вилив рік Дністра, Прута та інших затопив величезні простори Бесарабії, Трансильванії та долини ріки Прута. Столиця Бесарабії, Кишинів, залита водою. Населення терпить необчислимі матеріяльні шкоди, бо його майно, худобу, дріб, хатнє приладдя й т. п. забирають потоки води, а хати й інші господарські будівлі вода пориває з собою.

Зі всіх сторін приходять відомости про людські жертви, яких не можливо тепер підрахувати. Залізниці залиті водою, мости знесені, а залізничі греблі розмиті так, що в багатьох місцях залізничий рух спинено.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИНАХОДИ Й БЕЗРОБІТТЯ

Вістка про новий винахід у друкарській штуці кидає дуже багато світла на цей безупинний процес, який відбувається в кождому просто промислі та має наслідки на долю підприємців і робітників.

Придумано саме машину, котра при помочи використання фотоґрафії й електрики складає черенки автоматично, себто без людської праці, просто зі сторінки манускрипту, написаного на машинці до писання. Вісти, подані в ґазетах, запевняють, що винахід розвинений уже до того степеня, що вже зараз може бути використаний торговельно. Це відразу ставить питання: хто з цього скористає? Правильно, користати повинна би ціла суспільність, а що найменше цілий друкарський промисл, себто всі ті люди, що посвятили своє життя друкарству. Та ми знаємо, що так воно не буде, бо коли прийде до практичного примінення винаходу, підприємці дістануть всі користи з винаходу, а робітники, котрі досі були заняті складанням букв на машинах, потратять роботу, як букви будуть складатися самі, без їхньої помочі. Отже, коли це донесення правдиве, то велике число операторів при лайнотайпах та подібних машинах, уживаних до складання книжок і ґазет, може опинитися без роботи.

Дотого ці робітники від якогось часу стоять під загрозою зі сторони другого винаходу, про який доносили недавно інші вістки, а який уже заведено в деяких підприємствах. Цей винахід дозволяє складати сторінки на ріжних машинах, при чому всі ті машини порушує тільки один робітник, котрий сидить при одній машині і котрий може сидіти тисячі миль від усіх машин, які він порушує своїми пальцями.

Якби попередній винахід показався тільки ґазетярською качкою, що тяжко припустити, то легко може показатися правдивим другий винахід, про який доносять рівночасно, а який винахідник назвав чомусь „оправдуючою машиною до писання". Цей винахід дозволяє писати на машині до писання так, що лінійки виходять всі рівні, як у друкарській машині. Таку сторону можна відтак фотоґрафувати, відливати в олові чи паперовій масі й друкувати з неї. В цей спосіб процес друкування був би знову скорочений, бо тут пропущено би зовсім складання на „лайнотайпі". І цей процес теж викинув би багато „лайнотайпистів" на брук, не кажучи вже про це, що всякий такий винахід дає більші шанси в руки великих підприємств, збільшуючи в цей спосіб силу таких підприємств над меншими, а передовсім над робітниками.

ІТАЛІЙСЬКІ НОВИНИ

(Лист з Риму).

Давненько я до Вас не писав. Але були до того причини. Я мусів готуватися до конференції про **„Українські вірування про те, як народився світ"**, до якої мене запросила римська „Асоціяція для поступу моральних наук", на чолі якої стоїть професор Пулізі. І от учора нарешті відбув я ту конференцію, на яку зібралася повна саля Італійців, головним чином професорів, письменників та журналістів. Слухали з великим зацікавленням, бо, як то звичайно буває з нашими українськими справами, здавалося їм усім, що я відкриваю їм якісь незнані світи... Бо чужинці ще не дійшли до того, щоби відчувати потребу студіювання нашої мови, і тому всі придбання нашої науки для них залишаються мертвим капіталом, до котрого їм годі приступити, і якщо ми самі їм того капіталу не відкриємо, то вони й ніколи до нього не приступлять. У підставу своєї конференції я поклав розділ про „космоґонію" з „Історії Української Літератури" М. Грушевського, де наведено багато українських вірувань про початок світа і де цитується також багато гарних українських колядок з тоюсамою темою. Для кожного українського читача ця книжка є приступна і тому кожний, хто цікавиться нашим культурним минулим, може дуже легко з ним запізнатися. Не те для чужинців, котрі нашої мови не знають. Якщо їм не подасьте того матеріялу отак у якій конференції, то вони й зроду про нього не довідаються. Не диво, що коли після конференції розпочалася — як тут водиться — дискусія і президент Пулізі запросив відомого італійського фільософа і знавця історії культури, п. Тильгера, висловити свою думку, то він відповів: **„Висловити свою думку не можу, бо її таки про ці українські леґенди ще й не маю. Довідуюся отсе вперше про них".** І дійсно, ніхто з присутніх не наважився говорити про самі українські леґенди, і дискусія велася більше про другорядні питання, з яких найважнішим була **справа автохтонности українського народу,** яку порушив проф. Квадрелі, або інакше кажучи: чи український нарід завжди жив на теперішній своїй території, чи може він постійно зміняв свій етнічний склад, під ударами всіх отих орд, що находили зі Сходу, і тому нема власне ніякого права відносити на рахунок українського народу всі оті скарби давньої культури, що віднаходяться на його території. Я мусів вияснити, що відповідно до останніх дослідів таких авторитетів в історичній науці, як московський проф. Ростовцев, що тепер навчає в одному з американських університетів, не кажучи вже про такі українські авторитети, як академік М. Грушевський, академік Данилечів і інші, можна сміло твердити про автохтонність українського народу, який від усіх тих нападів чужинців, від усіх отих навал східних орд втрачав, що правда, кожного разу свою провідну верству, і тому з великою потугою доходив до державних форм життя, але в своїй народній масі все залишався тим самим, перетоплюючи без сліду чужоземні примішки й опановуючи їх. Тому власне й українські традиції та вірування сягають у таку незмірну давнину, що вони мали можливість переховуватися в консервативній етнічній масі.

Друге питання, яке дебатовано після тої моєї конференції, було питання про наслідки антирелігійної боротьби большевиків на Україні, бо я зазначив, що по підрахункам, які зробили офіційні, совітські „Ізвєстія" (5. II, 1930), на Україні від жовтня 1929 р. по лютий 1930 р. було зачинено 202 церков, себто пересічно по 50 на місяць. По підрахунку, який зробив монсіньор Дербіні, голова папського східнього інститута в Римі, від 15 грудня 1929 р. до 25 січня 1930 р., себто на протязі 40 днів, зачинено в цілій Совітчині 2,000 церков. Існують уже цілі великі міста, як Херсон і Переяслав (не кажучи вже про села), де вже від двох років нема ніякої церкви. А на конґресі безбожників, що відбувся 27 жовтня 1929 р. в Москві, ухвалено постанову, що при кінці 1932 року не повинна залишитися в совітах ані одна церква. Отже запитували, які наслідки може дати така політика. Зрештою погодилися більше-менше всі на тезі, яку я підніс в своїй конференції, що знищення релігійного життя може причинитися лише до відродження давніх забобонів. І тут я навів витяг з одної з останніх книжок славного англійського етнольоґа Фрезера, який так каже: „В цивілізованому суспільстві більшість культурних людей навіть не підозріває, скільки слідів давнього варварства жие при самих їхніх дверях. Лише ті, котрі внаслідок своїх студій були примушені простудіювати це питання, знають, що ми стоїмо наче на вулькані, який загрожує що хвилини вибухнути і посіяти руїну по садах і палатах давньої культури. Причина, чому вищі форми суєвірства чи релігії є менше тревалі, ніж нижчі, полягає в тому, що вищі вірування, як витвір високого розуму, не мають впливу на просту масу народу, яка визнає їх лише устами, але швидко покидає і забуває їх, як тільки вони виходять з моди у пануючих клясах. Але хоч простий народ відкидає без особливого болю вірування, накинені йому вищими клясами, але не відчуті і не зрозумілі, то зате з упертою рішучістю чіпляється до найдикіших вірувань, що відповідають тямкам його обмеженого розуміння". Але досить з тим. Зазначу лише, що наші українські колядки в італійському перекладі зустріли загальний подив перед скарбами цього роду поезії. Головнеж, що саме в день 20 березня, коли в Празі відкривано Другий Український Науковий Зїзд і Прага мала святкувати велике свято української науки, в Римі, де Українців так обмаль, Італійці і собі влаштували маленьке українське наукове свято. Правда, без ніякого звязку з тим великим святом, навіть не підозріваючи про такий симпатичний збіг обставин, але для тих кількох Українців, що брали участь у тому святі, через ріки і гори тягнулася до Праги золота нитка, що вязала серця. У вирі важких політичних подій, що все ще не йдуть нам на користь, відрадою служить свідомість того, як поволі але невпинно росте наш культурний дорібок, бо, зрештою, лише культурним народам відчиняються двері і до політичних здобутків — до вільного, незалежного, державного життя.

Евген Онацький.

ЗАГОРІЛІ ВИХОВНИКИ

Попри незгідливу, суперечну дисципліну найбільшу може шкоду у вихованню дитини робить імпульсивність виховання. Сюди можна підтягнути все те вихвалювання, в якому батьки виходять не з інтересу дитини, а зі свого горячого почування. Деколи цим горячим почуванням є бажання вкорінення строгого послуху. Інколи бажання, щоби дитина зробила, чи здобула собі те, чого не міг зробити, чи здобути, батько або мати дитини. Деколи батьки переняті завзятим бажанням, щоби їх дитина була взірцем для інших дітей. Інші, щоби дитина не бавилася, як вона повинна, але чим скорше стала помагати батькам. Декодрі батьки хочуть зробити дітей своїми відбитками, такими господарями, лікарями, чи адвокатами, купцями, священиками, чи чим там, як вони. Інші беруться завзято робити їх такимисамими націоналістами, чи соціялістами, чи комуністами, чи фашистами. Ще інші пробують зробити дітей ще кращими, ніж вони самі, як родичі потрапили бути при найкращих своїх зусилях. Просто нема кінця тим усяким батьківським фантазіям і забаганкам.

І нема що тому дуже дивуватися, бо чейже ці нинішні батьки це вчорашні діти, які були під подібним вихованням своїх батьків і які через те вважають, що таке виховання є моральне, правильне, добре. Правда, хвиля застанови над самими собою повинна їм вистарчити, щоби побачити всі хиби свого виховання. Правда, що хвиля застанови може їм відкрити, що виховання їх батьками не вщіпило в них тих усіх чеснот, які батьки хотіли вщепити в них. Це повинно би їх навчити, що й вони повинні перемінити своє виховання, коли хочуть осягнути цілі, які їх родичам не вдались. Але сила людської привички така велика, що людині дуже тяжко переміняти спосіб свого поступовання. Люди назагал занадто ліниві, щоби додумуватися навіть до цього, що можна побачити по хвилі застанови. Люди звичайно мають так мало фантазії, уяви, що навіть не уявляють собі такої звичайної річи, як те, що коли виховання їх батьками не дало їм доброго виховання, то такесаме виховання, примінене до їх дітей, правдоподібно теж не дасть доброго виховання. І батьки роблять далі тісамі похибки, які робили їх батьки, а перед ними їх діти.

Але життя нині щораз більше карає зле виховання людей, бо давніше люди жили більше самі для себе, без тих громадянських звязків, що істнують нині. Передовсім давніше дитина часто не потребувала виходити (та показувати своє зле виховання) поза родину. Нині вона правильно мусить піти до школи, і школа буде першою сценою, де дитина заграє ту ролю, яку навчили її батьки. Коли батьки навчили її зле, то вона в школі покажеться зле вихованою. Вона не буде пасувати до школи. Вона буде перешкоджати вчителям, ученикам; не вчитись, а пустувати. Вона буде „проблемою" в школі, клопотом, прокляттям учителів і учеників-товаришів.

Вийде відтак дитина зі школи в життя, возьметься за якусь роботу, то тут знову покажеться брак доброго виховання. Такий брак показується нині багато більше, ніж колись бо нинішне життя зближає людину з більшим числом людей, ніж колись. людина, яка не має виховання, не є добрим робітником, ні добрим співробітником. Не додає до людського щастя, а відбирає. Не помагає людям жити, а шкодить. Не робить пожиточних річей, але непожиточні, або й просто шкідливі.

Заложить відтак дитина своє родинне життя, і там теж можна буде пізнати її виховання. Подружє — нині багато більше скомплікована справа, ніж воно було колись, і тому треба багато більше доброго виховання, ніж давніше, коли подружє має бути добрим успіхом.

Отже батькам, котрі відчувають недостачі виховання своїх дітей, нема що потішати себе, що все якось то буде, що колись воно буде краще, що коли це було добре для мене, то це буде добре й для моєї дитини. Життя показує нам, що обставини зміняються. Де це було таке можливе серед нашого народу в ріднім краю, щоби батько пополовнив самогубство, коли його син пішов на кару смерти, як це траплялося в Америці.

Нам треба думати над вихованням, приглядатися, які наслідки має наше поступовання на наших дітей, а коли наслідки недобрі, треба шукати причин невдачі та перемінити виховання. Змінити його не є запізно. Людина має велику здібність не тільки навчитись, але й відучитись. І багато вже було зле вихованих людей, які при переміні виховання стали зовсім іншими. Нема причини думати, що кождий батько не міг би зробити того, що потрапили інші.

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(14)

— Як би не те, що ти ще не казав брати моїх хлопів, то ми були би вже справилися з тим ротмістром. Ніч була для нас така вигідна, що драґуни були би впали в наші руки й не боронячися!

— Хто то міг знати!

— Лише се виправдує тебе... І не треба було аж трицять хлопців, щоби забрати бодай половину драґунських коней. Все те могли були зробити ми оба самі.

— Та яким способом? — спитав Сидір.

— Я був там. Я обійшов цілий Слушків. Коні без ніякої сторожі стояли вкупі перед хатою Друченка. Також мушкети пів сотні стояли там без ніякої опіки. Як би ти був зі мною, то ми були би преспокійно, ніким не перешкоджені, навючили мушкети на коней. Всі коні були поприсилювані до себе арканами. Сівши на свого коня і вхопивши за уздечку одного драґунського, можна було цілком тихо відїхати з усіми кіньми. Я один не міг того зробити, бо коли один робив би так, то другий мусів би стояти в дверях і пильнувати, щоби хто несподівано не вийшов.

— Хтож то міг знати, що буде така нагода, — боронився Сидір. — Я не знав і ти не знав.

— Я хотів тебе витягнути з хати. Ти сидів просто вікна. Я гадав, що як мене побачиш у вікні, то вийдеш до мене. Я добру хвилю стояв під вікном, та ти ні разу не глянув туди. На біду побачила мене дівка і наробила крику. Я втік. Така добра ніч вже не скоро повториться. Коли мене вже раз бачили у вікні, драґуни вже будуть обережніщі... Чи ти вже маєш плян, як взятися до них? Вистане моя ватага, чи ще треба взяти пару Запорожців? Мої хлопці вже тут, по сім боці Кодими. Я нарочно спровадив їх зараз сюди, щоби були під рукою, коли би показалося, що ними можна зробити щось, не дожидаючи приходу Запорожців.

— Я сам не знаю, що робити, бо для тебе є інша несподівана нагода поживитися. Мабуть вже надїхав військовий гінець, що гарнізонам розвозить жолд і прикази гетьмана Конецпольського. Може би впеpед його вхопити? Ти взяв би собі його гроші, полишаючи мені листи...

— Як би ми його пропустили, то се був би непрощений гріх. Внуки, правнуки сміялись би з нас. Спершу возьмемо гінця з його грішми і паперами, потому ротмістра з його драґунами. Куди гінець поїде зі Слушкова?

— Мені казали, що на Умань. Чи справді так буде, не ручу.

— Коли відїде?

— Я не питав. Гадаю, що може аж завтра, бож гінець не з заліза. Як вже нині, то не зараз, міркую собі. Мусить зїсти, відпочати. Як я сюди їхав, то він вже надїздив.

Татарин схопився і крикнув:

— Вже надїздив?! Як вже надїздив, то не виключене, що він вже рушив у дальшу дорогу. Я мушу зараз заставити засідку... Десь на шляху в сторону Уманя. Як його поведе який пластун, котрий добре знає сі, багнами засіяні сторони, то вгадую, куди він поведе гінця. Ти зараз вертайся і як почуєш щось таке, про що я повинен би знати, то негайно звісти мене. Я вишлю з тобою одного з моїх хлопців. Він тобі покаже, де буде тебе дожидати, як би ти ішов з якою вістю до мене. Іди! Мій звідун дожене тебе.

Сидір сів на коня і відїхав. За хвилю до нього причвалав молодий Татарин. Перед останнім горбком, який заслоняв їх перед очима, що гляділи в степ від Слушкова, Татарин крикнув:

— Я тут дожидаю тебе!

Сидір почвалав далі. Коли перед хатою Друченка скочив з коня і звернувся до дверей, Друченко вийшов з хати, приступив до нього й каже:

— Не казав я тобі щезати відси? Не перестеріг тебе також Сава? Тепер випий те пиво, яке сам наварив собі! Ще половину щастя маєш в тім, що можу ще раз перестерегти тебе, бо ротмістр тепер читає листи, привезені гінцем. Одну пістолю зараз всунь в один рукав, у другий всунь отсього ножа!

— Кажучи се, Друченко подав йому ножа. Одну його пістолю сам вийняв зза пояса Сидора і сам всунув її в рукав згори від рамени. В другім рукаві щез ніж, схований Сидором.

— На що се? — спитав Сидір.

— На те, що ти будеш арештований і поїдеш з ротмістром. Очевидно, як тебе арештують, то й зброю відберуть.

— Куди ротмістр поїде?

— Не скажу. Як мій здогад правдивий, то він сам буде конвоювати гінця.

— Чи з Мартою можна побачитися?

— Під її дверми і під її вікнами стоїть варта і нікого до неї не впускають. Вже й мою Анну не впустили.

— То я тут вже не маю що робити. Бувайте здорові!

— Запізно! Драґуни вже обступили Слушків і мають приказ не випустити тебе.

— Виж самі казали мені, що як не возьму кульбаки, то ніхто не буде займати мене.

— Так справді було. Ти не скористав з того, хоч я тобі радив, просив тебе. Тепер маєш!

— Гінець зараз відїде?

— Відїде за хвилю. Він тепер в гостинниці. І ти йди до хати зїсти щось. Дорога далека. Сумніваюся, чи ротмістр буде дуже пильнувати, щоби тобі не бурчало в животі.

Сидір пішов до гостинниці. При столі сидів гінець і погонич його двох вючаків. Окружений людьми, котрі збіглися питати, що чувати в світі, гінець їв, попивав і розказував. Не мало стрівожив людей, кажучи, що там, відки він саме надїхав, Татари захопили і забрали цілий табун коней. Се було в південно-західнім куті Браславщини, над рікою Яґорликом. Ся вість нагнала людям жаху. І гінця не підбадьорили вісти, що й в околиці Слушкова звідуни ротмістра бачили сліди татарського чамбула.

Сидір рішився поводитися так, начеб нічого не знав про намір ротмістра арештувати його.

— Може ротмістр розгадається і таки лишить мене в спокою? — думав. — Як ні то мені треба бути таким, щоби він гадав, що моя совість чиста.

Сидір попоїв, вийшов на вулицю, коня завів на подвіря виніс сідло і став коня сідлати. Саме, коли стягав попругу, ротмістр вийшов на подвіря.

— А ви куди? — ротмістр спитав Сидора. — Я гадав, що ви тут дожидаєте купців, щоби з ними поїхати до Кафи.

— Я потерпаю, що ті купці не скоро надїдуть, — відповів Сидір. — Кружляють страшні чутки, про Татар. Як сі чутки зайшли до вуха купців, то вони може поїдуть іншим шляхом. Я даремно сидів би тут, дожидаючи їх. Сам хіба не пущуся в дальшу дорогу.

— Кудиж ви відси гадаєте їхати? — спитав ротмістр.

— Хіба на Браслав. Там гадаю знайти якесь товариство, що поїде на Перекоп і з яким було би безпечно їхати.

— Я дам вам іншу раду, бо й шлях відси на Браслав не дуже безпечний.

Слова ротмістра перебила поява драґуна, що вернувся з обзорин степу. Бачучи, що драґун хоче щось зарапортувати, ротмістр звернувся до нього, питаючи:

(Далі буде).

Гріш, що даш на рідні школи,
Не пропащий гріш ніколи.
Вернеться, зросте він згодом
В міліони між народом.

А віддасть його Вкраїні
Молоде те покоління,
Що у рідній вчилось школі
Добувати долі-волі.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 10 квітня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній св. Володимира. На порядку нарад справоздання урядників і контрольної комісії за три місяці. Пригадується родичам, котрих діти дійшли до 18 років життя, щоби переписали їх до старших членів. Будемо принимати нових членів і дітей без вступного. — Теодор Федош, предс.; Мих. Дончак, кас.; Василь Левчик, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9 квітня, в годині 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься членів прийти на час, бо маємо важну справу до вирішення. Довгуючі члени мусять прийти на збори, чи мають чим заплатити свою вкладку чи ні, інакше будуть суспендовані. — Іван Глива, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Отсим подається до відома членам Тов. Просвіта, від. 312, що мітінґ відбудеться в неділю, 10 квітня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Домі. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої вкладки, а позамісцеві члени мають прислати свої вкладки на час, бо інакше будуть суспендовані. — А. Загута, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Подається до відома членам Тов. ім. Івана Франка, від. 299, що місячні збори відбудуться 10 квітня, в годині 1.30 пополудні, в народній гали, 450 Елк ул. Проситься членів прийти на час, бо в 2.30 попол. відбудеться загальне протестаційне віче в тійсамій галі. — П. Стережук, предс.; П. Судин, кас.; І. Сидорович, секр. фін.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЧЕСТЕР, ПА.

Ювилейне свято Рідної Школи.

Дня 13 березня ц. р. честерська громада скромно обходила 50-літній ювилей Рідної Школи в краю. Скликане на 4 годину віче відкрив предсідатель Народного Дому, громадянин В. Гарасим, і в своїй короткій промові пояснив присутним завдання Рідної Школи та просив взяти до серця цю справу, а потім закликав делегата Рідної Школи, д. Л. Ясінчука, виголосити реферат. Присутні зустріли делегата рясними оплесками.

Дорогий наш гість, д. Л. Ясінчук, змалював нам в своїм рефераті відродження України, її змагання, її боротьбу з нашими ворогами, а далі пояснив, як наш нарід в краю примушений був сам взятися за науку, та почав засновувати рідні школи для молоді. І ось на протязі 50 літ Рідна Школа принесла великі здобутки нашому народови.

Дізнались ми з реферату про те, як в Рідним Краю наші брати селяни оподатковують себе та віддають в дійсности іноді все, що мають, на Рідну Школу. Вкінці звернувся й до нас, щоби ми також сповнили по мірі сил свій обовязок супроти Рідної Школи.

По скінченню реферату предсідатель подякував д. Л. Ясінчукови за таку прекрасну науку, а присутні своїми гучними оплесками висловили щиру подяку за такий цінний реферат, з якого ми багато дечого дізнались.

Далі предсідатель покликав до слова тутешнього пароха при українській православній церкві, о. П. Білона, який у своїй короткій, але ядерній промові звернувся до присутніх і просив складати свій ювилейний дар на Рідну Школу.

На заклик предсідателя найперше підійшли представники ріжних товариств і склали свої дари.

Жертвували слідуючі товариства: Товариство св. Духа 10 дол.; Народний Дім 10 дол.; Союз Українок 10 дол.; Православна парохія 5 дол.; Т-во Запорожська Січ, від. 385, 5 дол.; Молодеча прав. парохія 2 дол. Передаючи цю маленьку лепту, молодий школяр, Антін Веселовський, красно привитав делегата і сказав м. ін., що всі ці гроші які зібрали були підчас першої відправи, молода парохія складає на Рідну Школу, бо знає потреби школи й на далі буде памятати, та по змозі надсилати.

Потім присутні зложили офіру: М. Рубаш 2 дол.; по 1 дол.: о. П. Білон, Т. Кучапська, В. Локут, М. Кручай, М. Финкевян, Г. Мисак, Г. Мисишин Т. Сорока, П. Кучапський, И. Брингілевич, Н. Броницька, М. Сорока, Н. Найда, К. Білон, В. Паньків, С Чабан, І. Олійник і І. Сорока; по 50 цнт.: К. Бобяк, П. Гливяк, І. Шурига(й)ло, Ю. Білан, С. Рубаш, І. Бокайло, І. Тимань, Г. Забитко, І. Хомин, Ф. Венгжин, М. Володашнський, А. Лебіщак, К. Пінчак, И. Петрик і М. Федерович.

Дрібними датками офірували $11.60. Разом $82.10.

Предсідатель подякував присутним за таку щиру офіру і віче закінчилось відспіванням всіми присутніми „Ще не вмерла Україна" і „Не пора".

Катерина Бобяк,
Микола Рубаш,
секретарі.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Наради 22 організацій.

За ініціятивою Укр. Ам. Горожанського Клюбу скликано дня 2 квітня в Українській Хаті в Гемтремк наради в справі вибору Громадської Ради, яка мала би занятися ювилейним святом у память Вашингтона, яке підготовлюють наші мистці, Олександер Кошиць і Василь Авраменко.

На наради зявилися представники 22 місцевих організацій і парохій. Були представники від Хору Кошиця і Школи Танків Авраменка, Клюбу Горожан, Укр. Ам. Ліґи, Укр. Ам. Гор. Клюбу з Дірборн, від У. Н. Союза, від 175 відділу, 75, 292, 20, 94 відділу У. Н. Союза, від. 128 Народної Помочі, відділу У. Е. Союза, заступленого М. Головчаком і П. Андрушковом, Укр. Ам. Політичного Клюбу, Жіночого тов. „Згода", Укр. кат. церкви з Гемтремк, Укр. православної парохії, Хору „Бандурист", Хору „Боян", Хору ім. Лисенка й Гетьманської Січи.

Товариства й парохії вибрали Громадську Раду на 1932 рік, до якої ввійшли як екзекутивний комітет: Іван Кузь, предс.; Максим Головчак, заст. предс.; Йосиф Крупка, секр. рекорд.; Теодор Петрик, секр. фін.; Филип Демян, касієр; а радні: Михайло Коваль, Іван Крупка, Іван Заблоцький. Контрольна комісія: Іван Братусь, Семен Боднар і Матвій Прихідко.

До екзекутиви ввійшли представники п. Авраменка, а то громадяни Геник і Арсенич. До Ширшої Громадської Ради входять по два представники від кождого товариства, братства, Січи чи парохії.

Отся новибрана Громадська Рада просить українське громадянство поперти тепер у повнім довірю ту акцію, яка ведеться в нас у звязку з ювилеєм в память 200-літних народин Вашингтона та з українською виставою, яку влаштуємо заходами Українського Хору Кошиця і Школи Укр. Танку В. Авраменка.

Отся вистава принесе розголос українському імени в Дітройті. Це буде великий тріюмф. А щоби воно було так, як цього собі бажаємо і як повинно статися, треба нам дати не тільки моральну, але й матеріяльну піддержку цьому святови. Жертви просимо слати на адресу:

VASILE AVRAMENKO'S
School of Ukrainian Ballet,
P. O. Box 101, Sta. D, New York, N. Y.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

„Чорноморці".

В біжучому році минає 70 років від часу смерти наказного отамана Чорноморських Військ (Кубанських Козаків), Якова Кухаренка, що трагічно загинув, попавши в полон, до Черкесів, які порубали його шаблями. Це останній отаман потомків запорозьких козаків, що осіли були на Кубані Він походив зі старої запорозької родини. В цьому році минає 55 літ від дня першого видання його творів, написаних українською мовою, а з ними й одинокої його оперетки, чи взагалі театральної штуки з життя потомків запорозьких козаків на Кубані. Отсей твір автор назвав „Чорноморський побут", а відомий український автор М. Старицький трохи змінив цей твір і пристосував його більше до вимог сцени, назвавши штуку „Чорноморці". До переробленої М. Старицьким штуки славний український композитор М. Лисенко написав музику й українська театральна література збогатилася опереткою „Чорноморці", яка стала незмінною в репертуарі кращих українських театрів.

Як відомо, Я. Кухаренко приятелював з Т. Шевченком, який дуже високо цінив літературний талан Кухаренка та його „щире козацьке серце". Кухаренко крім „Чорноморського побуту" написав ще кілька оповідань та віршів і поем з життя потомків Запорожців, у яких оспівував їх минулу славу та оплакував сучасну недолю.

У неділю, 10 квітня, на сцені Українського Народного Дому в Ню Йорку, на 6-тій вулиці, відограють оперетку „Чорноморці". Режисерує її й головну ролю підстаркуватого Запорожця виконає відомий артист-співак, М. Карлаш, а інші ролі спочивають в таких руках, як артистка Поліна Троїцька, що, на жаль, уже давно не чарувала своїм співом нашу публику в Народнім Домі, та артиста Л. Троїцького, а також інших відомих артистів- аматорів. Можна сподіватися, що штука пройде з належним їй успіхом, а це буде найкращою памяткою сімдесятиліття смерти славного українського письменника й останнього отамана потомків Війська Запорозького.

І. Б.

—o—

Цітрон і Померанц є власниками торговельної спілки. Всі листи підписують оба шефи. Та приходить до грубшого непорозуміння.

— Я того довше не видержу! — кричить Цітрон. — Я тобі виплачу твою чатину та викину тебе зі спілки!

— А я тебе також! — відповідає Померанц.

Вечером Померанц знайшов на своїм столі картку, а на ній написане лиш одно слово: „Ідіот".

Померанц узяв картку та пішов з нею до Цітрона.

— Слухай, я дуже часто дістаю листи, на яких нема підпису — каже він. — Та нині, подумай собі, я дістав підпис, до якого нема листа!

ВЕСНА НАБЛИЖАЄТЬСЯ.

Вже дні підростають, ночі упадають,
Сонічко здіймаєсь на вищі щаблі,
Теплотою гріє, легкий вітрець віє
І снійок топиться на змерзлій землі.
Вже снійок стопився, в воду замінився,
Водиця річками пливе з гір на діл,
Земля вже розмерзлась і парою дише,
А трава вилазить із землі на двір.
Трава починає всюди зеленіти,
Дерева збудились із твердого сну,
А пташки співають, усім сповіщають
Милую, прекрасну, цвітучу весну.
Кожда деревина пуплішки пустила,
Скоро умаїться зеленим листком,
А трава зелена буде прикрашена
Рожевим і білим і жовтим цвітком.
Ох! Та весна красна до нас наближаєсь.
Ідучи поволі здалеких сторін,
Вона нас потішить своєю красою,
А ми їй віддаймо за красу поклін.
Де хто лише гляне по землі безмежній,
Всюди виглядає красно, наче рай;
Від Бога все дано, на землю післано,
Все до нас приносять і квітень і май.

Микола Кудринський.

Мілвоки, Віс.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN FOLK SONG FESTIVAL.

Ukrainian-born groups throughout the East and Middle West of the United States will sponsor a festival of their native folk songs and dancing at the Academy of Music on Friday evening, May 6. This is planned as the contribution of the Ukrainians in this country to the celebration of the George Washington Bicentennial. Singers and dancers, in the richly colorful costumes of their native land, will bring to American audiences the folk music and dancing that has been called the most picturesque in all European countries. The programme will be offered jointly by Alexander Koshetz, conductor of the Ukrainian Chorus, and Vasile Avramenko, creator of the Ukrainian folk ballet. Two distinct programmes will be given in one performance.

(The Philadelphia Inquirer, April 3, 1932).

—o—

UKRAINIAN TRIO GIVES DELIGHTFUL PROGRAM.

Entertainment in Woman's Club Calendar Enjoyed by Large Audience Last Night.

The entertainment given by the Ukrainian Trio last evening at the Women's Club was one of the must delightful musical events of recent years and was enjoyed by an audience which practically filled both auditorium and gallery.

Invitation had been extended to the native Ukrainians in the City and their families, to be special guests and about thirty of them were present. The flag of the Ivan Franko chapter of the National Ukrainian Society was displayed at one side of the rostrum and a large American flag at the other.

Mrs. C. T. Evans, president of the Women's Club, introduced John Kurach prior to the concert, as one of the Ukrainian leaders in the city and he read an interesting poem the keynote of which was universal peace.

The Trio, a violinist, soprano soloist and pianist, appeared in the native Ukrainian costumes, and their program of both vocal and instrumental music was chiefly of Ukrainian composition, including numerous folk songs and old airs.

Miss Josephine J. Jarema, soprano, is graduate of Columbia University, miss Olha Tkachuk, the pianist and the violinist, Roman Prydatkevytch were the members of the Trio. The violinist has been in America only seven years and speaks rather brokenly. His playing was superb, however, and much enjoyed.

At about the middle of the program, following one of the vocal numbers, the Misses Anna Sloniowska and Mary Behan, local Ukrainian girls, presented the two woman performers with beautiful bouquets of roses, to which they bowed their acknowledgements.

Following the entertainment, the entertainenrs were presented to the group of local Ukrainians and a short time was spent in talking with them both in English and in the native tongue.

Mr. Kurach stated to the Herald last evening that in behalf of the Titusville Ukrainians be desired to thank the Women's Club for their kind invitation to enjoy the concert.

The Trio was generous in responding to the applause and a number of additional numbers were presented. The main program for the evening was announced as follows:

Songs based on Ukrainian Folklore by R. Prydatkevytch. "The Messenger Moon and the Star, his sister" an ancient carol based on a Hutzulian variant "Little Quail" (Spring dance) and "The Girl and Bagpiper", by Trio. "The Miracle" (Christmas Chant) by V. Barvinsky; "The Reed Bird" (Podolian Variant of the song by Hetman of Ukraine I. Mazeppa (1687—1709) by R. Prydatkevytch, and "The Tree Ghost" (spring dance) by L. Revutsky, trio.

Pieces based on Ukrainian Folk songs, violin solos by R. Prydatkevytch. These were: "Tryst with the wind" and "Yanitchok" (Carpathian), "The homless Cossack and his Steed" (sixteenth century origin), "Song of the Shepherd" (Podolian) and "Cossack Dance".

Soprano solos "What Keeps my Love" (Carpathian Folk song) by M. Hayvoronsky, and "The Ruin" by M. Lissenko, Josephine J. Jarema.

Trio numbers, "A girl's Song" By M. Lissenko,; the "Lone Hill" by M. Hayvoronsky and "Kolomiyka" by Ph. Kolessa—Hayvoronsky.

(The Titusville (Pa.) Herald, March 31, 1932).

Д. БОНДАРЕВ В ОПЕРЕТІ ЧОРНОМОРЦІ В РОЛІ КОЗАКА ІВАНА. ПЕРШИЙ ВИСТУП В НЮ ЙОРКУ, У НЕДІЛЮ, 10-го КВІТНЯ, В УКР. НАР. ДОМІ.

ЛИСТ ІЗ ЗАТОЧЕННЯ.

Доля Придніпрянців.

Як не важка доля заточенців-Галичан, далеко від своїх родин і батьківщини, всеж таки вона ще є тихою пристанню в порівнанню з долею Українців, емігрантів з Придніпрянщини! Як колись Запорожці мусіли кидати рідний край і еміґрувати в Туреччину, на острови у гирлі Дунаю, чи над Азовське море, так і сьогодня найкращі сини України мучаться вже поверх десять літ у бараках в Каліші, виглядаючи даремно нагоди, щоб ще раз кинутися в бій за долю-волю України!

Є їх у Каліші коло 200 родин. Це ті найідейніші, які волють нужденне життя в „Українській станиці", ніж службу чужим богам, а разом з тим найслабші, бо втерявши здоровля у славні часи 1917-20 р. не в силі заробити фізичною працею на прожиття для себе й своїх родин!

Як жахливо живуть отсі свідки й учасники боїв під Гребінкою, Крутами, Ромоданом, члени „союзної" армії, яка своїми грудьми захистила Европу перед заливом большевизму, а зокрема оборонила Варшаву та причинилася своєю кровю до „чуда над Вислою"!

Як відомо, польський уряд не дозволив нашим братам поселитись у Галичині, між своїми людьми. Їх перевезено у Каліш, віддано до їх ужитку деревляні бараки і призначено квоту 12,000 зол. на удержання станиці. З того удержувалася „Святопокровська козацька" церква, ґімназія імени Шевченка, заложена у 1923 році, народня школа імени Петлюри і діточий садок. Частина грошей ішла на канцелярію, правління станиці, сторожу і робітників. Решту розділювано на харчеві допомоги найбіднішим мешканцям станиці.

Та прийшла кріза й ощадностева акція уряду зачалася від цих найбідніших з бідних! Весною 1931 р. відобрано еміґрантам 4,000 зол. З днем 1. січня 1932 р. обтято знов 4,000 зол. Осталося на всі потреби 4,000 зол., та невідомо, чи і цього вкоротці не відберуть. Уже скасовано харчеві допомоги. Діточий садок замкнений з днем 1 лютого 1932 р. Ґімназія і народня школа станули перед маревом закриття. Директор Віктор Андрієвський (відомий Галичанам із своїх споминів), та інспектор, полковник Середа, добувають усіх сил, щоб ратувати від заглади ці гордощі еміґрантів. Старшини і козаки клянуться, що не допустять до закриття цих своїх інституцій, які бережуть їхні діти, ті зорі майбутнього сходу, від усіх небажаних впливів. Обі школи мають до 200 вихованців, обі так богато вивінувані, такі знамениті учительські сили! Багато матуристів студіює сьогодні в Чехії, деякі в Польщі, а инші вже й на хліб заробляють!

Але... І тут клоняться козацькі голови у важкій, непевній задумі... Нечувана кріза поширюється і поглиблюється — щораз тяжче продати образ або ручну роботу, які є головним жерелом заробітку еміґрантів. Щораз більше занепадають на здоровлю жінки, виснажені безперервним гаптуванням, щораз частіше устають чоловіки, прибиті горем особистим і загально-національним! Вони вже не їздять залізницями, бо місцевости при залізничих шляхах такі насичені товаром, що дуже важко продати там щонебудь. Еміґранти привязують свої пачки до ровера і щляються по найменше відомих місточках, по віддалених селах, шукаючи усюди збуту на рати і по найнижчих цінах. Господи, скільки неприємних, а інколи навіть жахливих слів прийдеться їм нераз вислухати! Скільки разів замикають їм двері перед носом — скільки разів вигукне випасений „пробощ", або поміщик: „І доконд Польска бендзе позваляла кренціць сен по краю тим влученгом" — забуваючи, що отсі „влученґі", це сіль і цвіт України, що своїм безмірним терпінням, життям і кровю окупили їх спокій і вигоду!

Затеж скільки радости, коли такий сірий скиталець дібеться в убогу хату брата-заточенця! Вони пізнають себе від першого погляду; їм важко розійтися і нераз минає ціла ніч на щирій, братерській розмові. Ах, бо хто краще зуміє зрозуміти взаїмне горе, як не еміґрант і заточенець, ці дві найбільші жертви всенародного лихоліття? Йдуть взаїмні оповідання, допити, пояснення — часом блисне сльоза, часом усмішка гордости, а коли пора розходитися — розходяться, як найрідніші діти одної матері, до якої молятся: Дай нам вернутися на тихі води, на ясні горі... — („Новий Час").

Учителька.

Малий Івась: Мамусю, скажи мені, як то є, що чісник є добрий, чоколяда також, а не можна їх їсти разом?

—o—

В однім асекураційнім товаристві є обезпечений Іван Була. Рати платить уже багато літ точно. Нараз рати вриваються. На упімнення дістає асекураційне товариство таку відповідь:

„Високоповажані Панове! Прошу прощення, що ми перестали платити за Івана Булу, одначе Іван Була помер тому пів року. З поважанням (X) Катерина Була".

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ. (5)

Copyright, 1930, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved. 5 Rex Maxon

Бючись об виступи скелі, Тарзан летів стрімголов вниз. Часами тіло його спинялося на мить, зачепившись за корчі висохлих дерев та кущів, що росли на скелях. Нарешті він упав на старе корчувате дерево, що витримало вагу його тіла й задержало його. Малпочка Нікіма швидко збігла по скелях за своїм паном і тепер старалася його вратувати.

—o—

З низу дикуни племени Баґеґо придивлялися тому, як білий діявол дерся на скелі, а потім, як він злетів з них. Тепер вони рушили вгору по скелі, щоб дістати звідти отсю білу потвору. Тарзан був непритомний і лежав з пробитою головою, звисаючи з дерева, коли до нього дібралися Баґеґи. Вони його непритомного знесли вниз, прогнавши геть Нікіму.

—o—

На другий день чорний дикун Люкеді, що був приставлений до Тарзана, приніс йому молоко. Люкеді був здивований і переляканий, коли побачив, що Тарзан уже очуняв і тепер сидів посеред куріня з зав'язаними назад руками та зі зв'язаними ногами. Люкеді почув якийсь містичний страх перед цією білою потворою, що тепер здавалася йому ще страшнішою.

—o—

Тарзан почав домагатися, щоб йому розвязали руки, бо інакше він не може пити молока. Люкеді покликав собі на поміч вояків, які також не рішалися розвязати руки білому діяволові. Нарешті, вони принесли ланцюх і ним прикували Тарзана за ногу до стовпа посеред куріня, а потім розвязали руки, наставивши проти нього дві свої списи, готові вбити його при найменшім підозрілім русі.

—o—